

171

STELLA
CLERICORUM
S, L, ET A.
DAV. BRED A.

G

41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 41

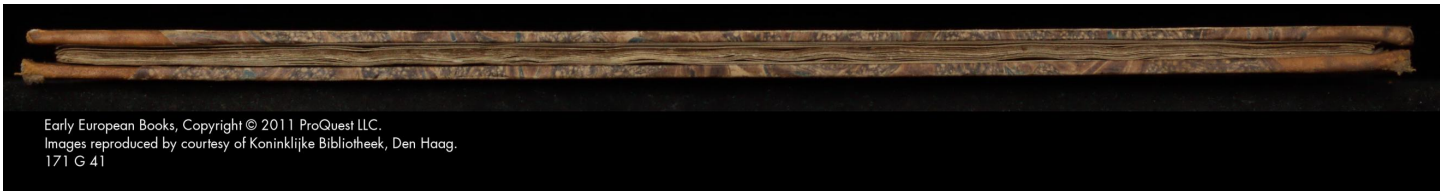

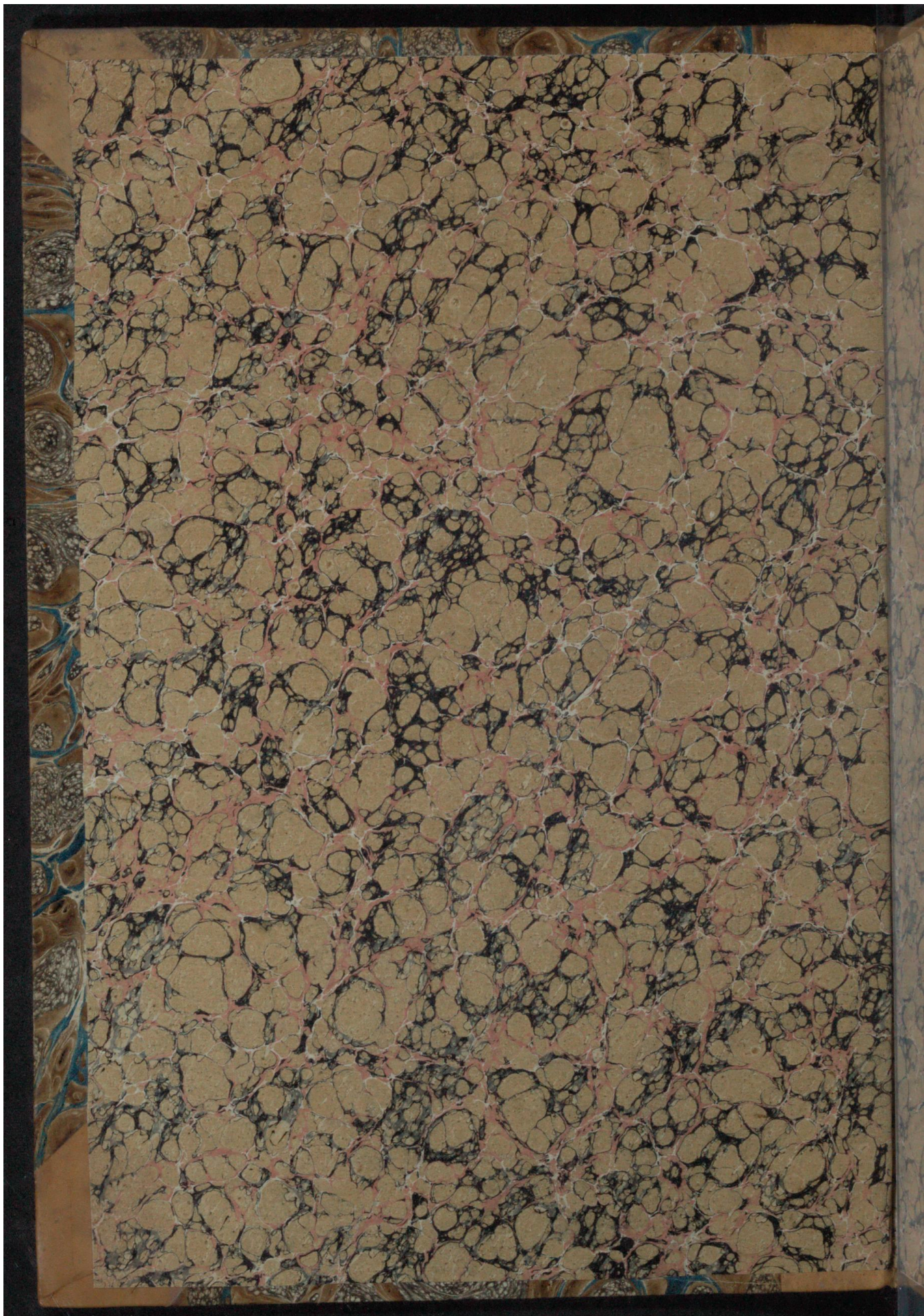
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 41

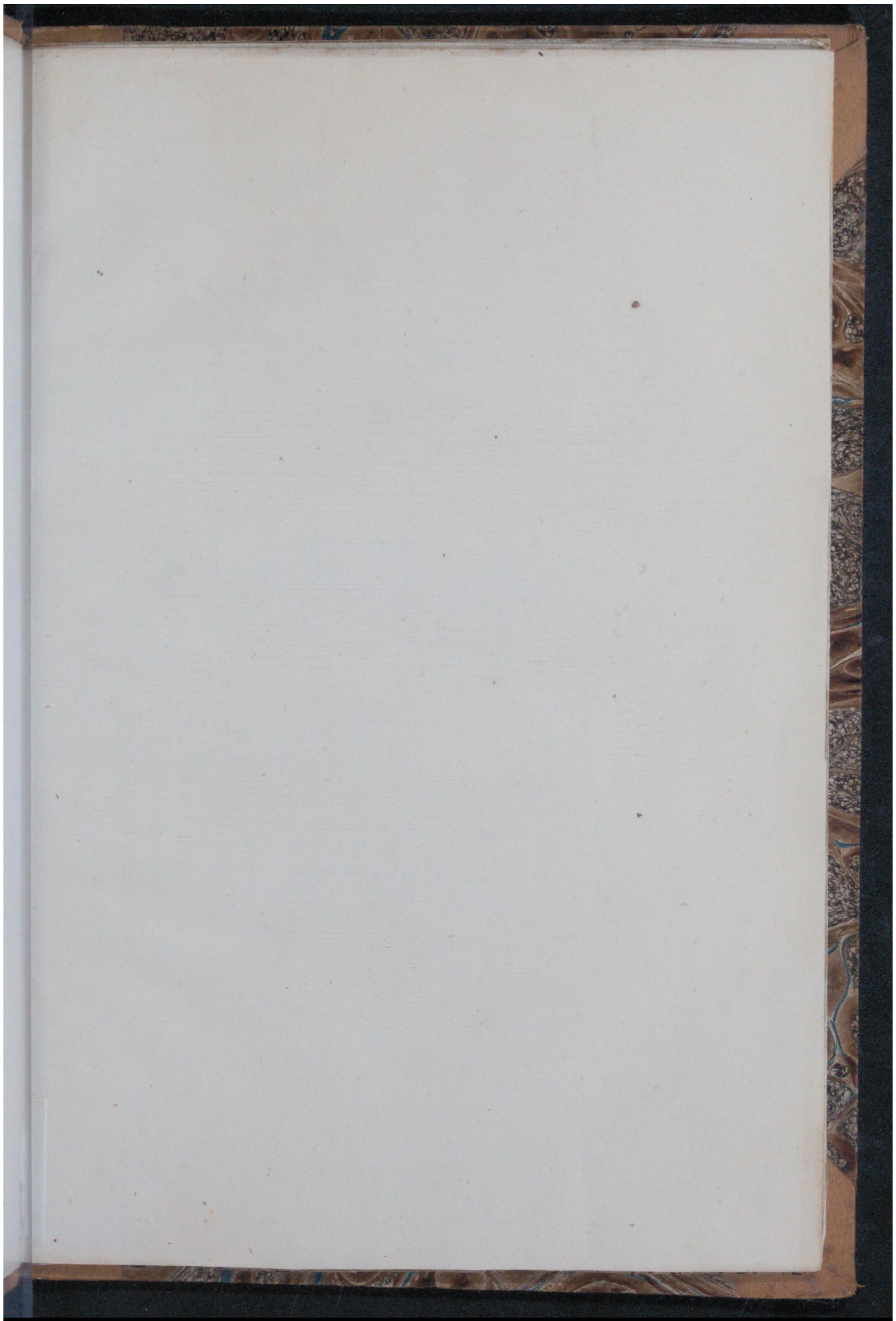

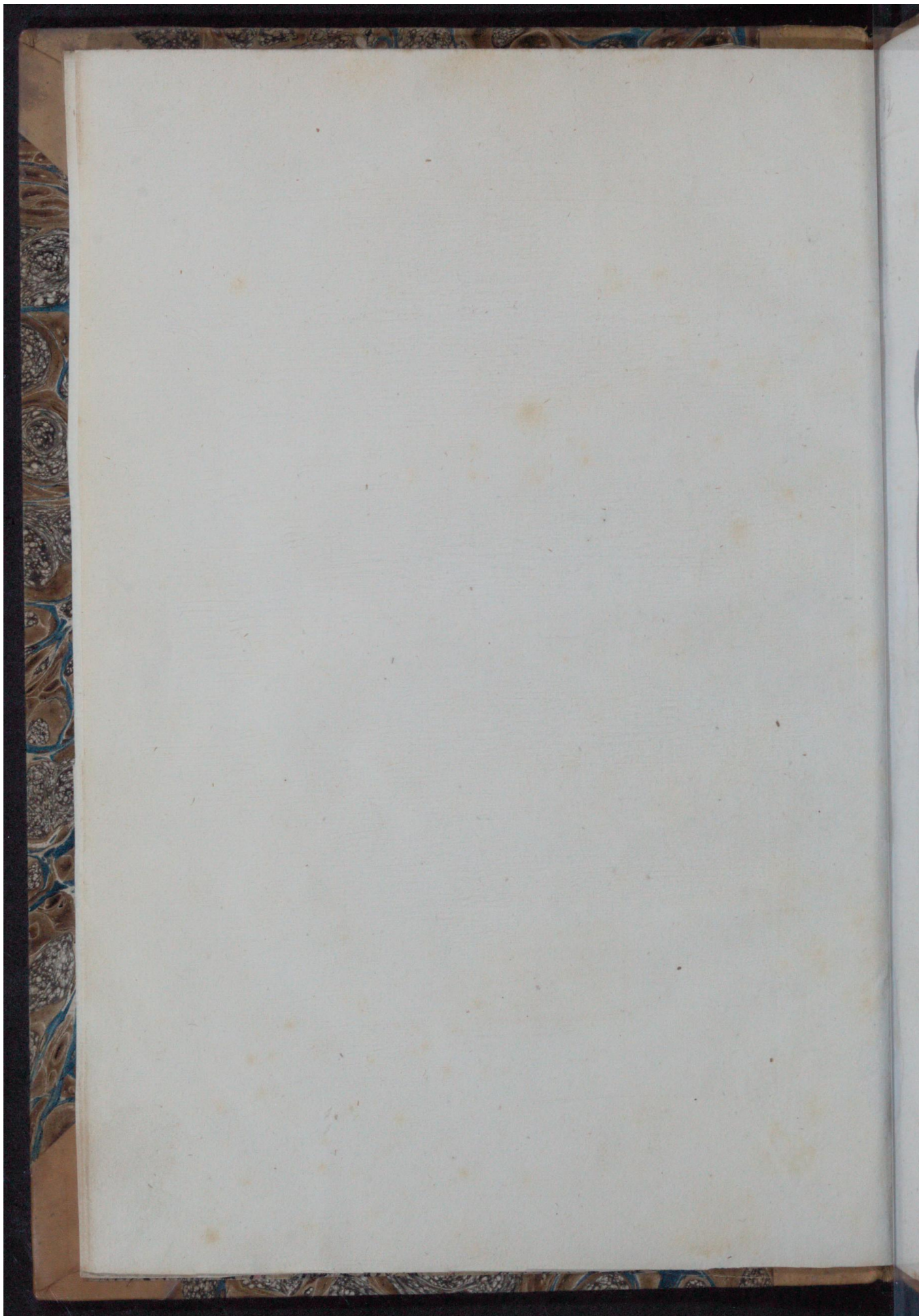

~~167.~~ 171. G. 41.

CA. 1611

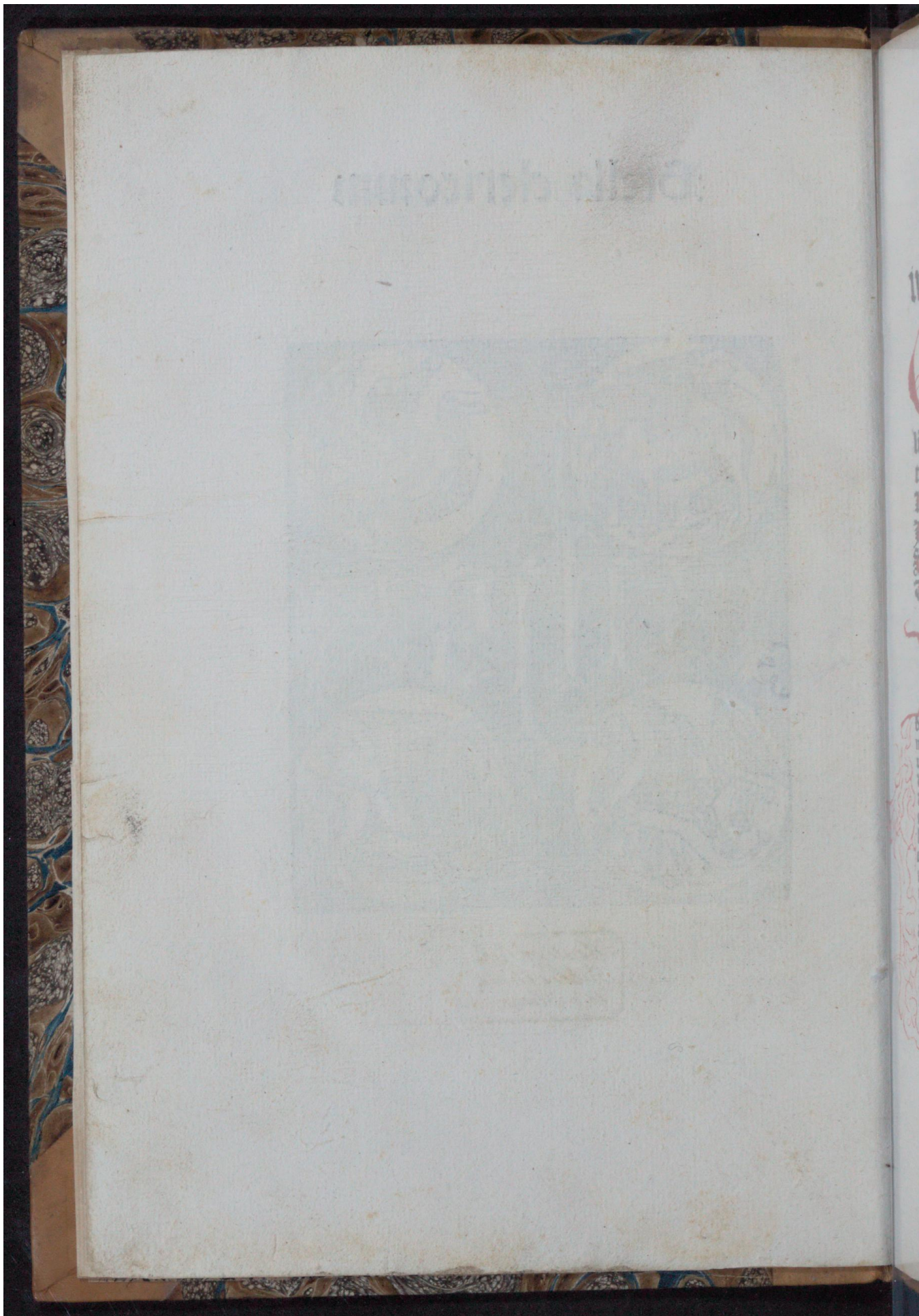
39

Stella clēricorum

Koninklijke
Bibliotheek
te's Blage

Gary 1260

**Tractat⁹ qui stella cleri
coꝝ inscribitur. feliciter
incipit.**

Quasi stella matutina in medio nebule
id est peccatorum **P**roprietates huius
stelle matutine possunt referri ad quē
libet doctorem fidei id est ad sacerdotem **E**t con
tinentur in his versibus.

Lucis splendore fert secum. fert quoq; rorem
Ingens dat letum vigilansq; decēs: preit ipsum
Solem defectum lune comitans. hiemisq;
Tempore lucefcit. cedens estate quiescit

Glosa

Lucis splendore fert secū. vt ibi. **G**los estis lux mūdi. Fert
quoq; rore. scz in p̄dicatione. vt ibi. **T**enebrosa aqua in nu
bibus aeris. **I**ngens est. vt ibi. **A**cce sacerdos magnus.

Dat letū id ē facit letū audientē p̄dicatōem qui est in tene
bris ignorantie. **V**igilansq; dr. vt ibi. **B**rius seruus quē cū venerit do
minus. inuenerit vigilantē. **D**ecēsq; dr. scz p̄ bonā famā et honestā cō
uersatōem. **P**reit ipm solē id ē xp̄m qui ē verus sol iusticie. sicut miles
dñm suū p̄cedit inimicos occidēdo suo gladio acuto. vt mortui mun
do viuant christo. **D**efectū lune comitās. i. scē ecclē p̄ cōpassionē. vnde

Quis infirmus et ego non infirmus? **H**iemisq; tpe lucefcit id ē in tpe tri
bulatōis apparet in calore fidei. **C**edens estate quiescit. scz in vr̄te a fer
uore luxurie et a ceteris vicijs. **U**n̄ **Q**ui potuit trāsgredi et nō ē trans
gressus. **S**alomo **H**emēto creatoris tui. zc. **S**ols. **D**iuisiones mi
nistratiōnū sunt in ecclā dei. scz actiui p̄replatiui et plati. **U**nusq; in
sua vocatōe et in suo ordie v̄l misterio v̄l officio intēdat vt p̄uose et fi
deliter in vinea opetur. vñ **L**uoluo. **D**ulci sunt prelati siue sacerdo
tes noīc. scz pauci sunt dignitate vñ **A**p̄ls **D**eli? ē eē paucos et vtilēs

q̄ multos et iutiles. **L**ucas **D**ellis quē multa. oparij p̄o pauci scz fi
deles et veri **H**iero. **S**i caritas facit p̄cū in reb; hoēstis. nihil cari
us deo et hominib; habētib; rōez bono et vtili pastore. **I**oā. **P**astor b
onus aīam suā p̄it. p̄ ouib; suis. **U**n̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

Un̄ ter dictū ē petro. **P**etre ama

me: **G**losa. **A**mas me plus q̄ tuos p̄gnatos z amicos plus q̄ res tuas
tempales: plus q̄ teipm: pascere oues meas. **U**n̄ dñs in euangelio. **Q**ui
amat aīam suam plus q̄ me nō est me dignus. **A**plius. **E**runt homi
nes seipos amantes. **I**lli dicuntur seipos amare qui suū honorē z com
modum plus diligūt q̄ honorē dei. **A**ugustinus in li. de doc. christiana
Illi vere deum diligūt qui nihil aliud q̄ vt nomē dei glorificet exercēt
Unde iam pauci volūt sustinere p̄pter christū paup̄tatem cōtemp̄tum
dolore. **S**ed cupiunt diuitias honores z suauitates huius mundi. **T**a
les em̄ nō suscipiūt curas aīarum vl̄ p̄laturas p̄pter onus vl̄ p̄pter iu
gū dñi. sed p̄pter honorem. **C**ura em̄ aīaz nō debetur honori sed oneri
Ulti p̄ter em̄ est questio quō sacerdos vl̄ pastor curam suā in
trauerit vl̄ quō in ea vixerit vl̄ qualiter eam rexerit. vl̄ patri
monium crucifixi expenderit: vl̄ p̄pter quem finem eam susceperit. vel
vt pascat gregē sibi cōmissum verbo z bono exemplo. vl̄ vt pascatur a
grege. **U**nde hoc nomē pastor deriuat ab hoc verbo pascō pascis. z nō
a pascor pascere. vñ illud **I**eremie. **P**astores pascabant se z gregem
meum non pascabant

Il̄ ultima em̄ ratione reddēda dixit ioseph. id est x̄ps qui est ve
rus ioseph fratrib̄ suis scz pastorib̄ eccl̄az. **M**e dico vobis.
non videbitis faciem meam donec adduxeritis fratrem vestrū mi
nimū. **G**losa. **Q**ui minimū requirit non obliuiscitur maiorem. **U**nde
illud **S**anguinem eius id est animā eius de manu tua requirā. **B**re
gori. **T**ot mortib̄ digni sunt negligētes pastores quot negligūt ani
mas. **U**nde videat dñs q̄ pastor vl̄ sacerdos quō curā suam intrat. vl̄ q̄
modo eam regat. vl̄ qualiter in ea viuat. vl̄ p̄pter quem finem eā susce
perit. vl̄ quō patrimoniu crucifixi vt dñm est expendat: ne a dño ei obij
ciatur in reddendo rationem yronice. **A**mice scz t̄p̄alium rex z nō aīa
rum quō huc intrasti nō habens vestē nup̄tialē: id est charitatem.
quia nō p̄pter charitatē id est deū qui est vera charitas. curā tuā intra
sti. vt gregem tibi cōmissum pasceres verbo z bono exemplo. sed vt pa
scereris ab eo id est vt negligēs z ociosus z viuēs luxuriose. z eo obmu
tescente dicat dñs **L**igaris manib̄. ne possit se defendere. z pedibus ne
possit fugere. p̄p̄cite eū ī tenebras exteriores id ē p̄tinuo p̄p̄tue v̄tēs
quia plus dilexit lucrū t̄p̄ale q̄ animāz pro quib̄ filius dei mortē sus
tinuit. **E**t qz hic vixit deliciose z totus suspirauit in peccatis: totū sus
piret eternaliter in penis. **E**t q̄tūm gloriatus est in delicijs vite huius
tantū locum date ei in tormentis. z facite eum montem in inferno z ar
deat vt oīcū in flāma. **U**n̄ **I**sa. **A**portari te faciam sicut gallū galli
naciū. qui portat de foro pedib̄ sursum erectis z demisso capite z deco
quitur in olla. sic tu decoqueris in olla gehennali varijs cruciatib̄. vt
pena cor̄pondeat culpe qz nō cantasti non generasti. z cum alijs ma
ior reputaberis. sicut gallus gallinacius maior est alijs.

Quoniam beneficium alicui porrigitur valde gaudet. sed non querit
primo quis sanctorū sit patronus in ecclesia sed q̄tūz valeat in
tempalibus **U**nde iam pauci curant quō curā suscipiunt suam
vel inuant aut qualiter eam regant vl̄ in ea viuant sc̄m deum nec i

moniam abhorret. sed heu tam in pluribus dñatur. **Gregorius** Si quis ea intentione gradus ecclesiasticos vel beneficia querit. ut inde habeat vite necessaria hic puerse ordine vult celestia mercari. **Ro**ge enim melius esse mendicare vel arare quam vivere. **Uñ** **io**. Qui non intrat in ouile per ostium id est christum sed ascendit aliunde. ille fur est et latro. fur est furando sibi pretia ab alijs. latro est occidendo animas. Fur non venit nisi ut fures mactet et perdat. Fure tur pretia mactet corpus. et perdat animam in gehennam ignis.

Quilibet pastor et sacerdos in se tenetur habere tria scilicet scientiam eloquentiam et bonam vitam. Scientiam debet habere diuinorum librorum ac eorum intelligentiam in quibus deum cognoscat se et alios. vñ **Bernardus**. **D**ulci multa sciunt. seipos autem nesciunt. Qui seipsum non cognoscit nihil scit. **Hec** est enim prebatissima scientia inter philosophos seculares. dicunt enim cognosce teipsum. **Uñ** **augustinus**. in li. de sancta trinitate dei prefert scientie celestium terrestrium et infernorum. propriam cognoscere infirmitatem. **Uñ** et **bernardus** **P**ne da mihi scire te cognoscere me. diligere te. **E**loquentiam dicitur habere discretam. ut ea que scit et intelligit alijs predicet. ne abscondat pecuniam dñi sui. id est sit canis mutus in domo id est ecclesia. **Uñ** **isa**. **C**lama ne cesses et annuncia populo meo scelera eorum. **Tullius** **M**elius est eloqui copiose et prudenter quam aliquid sine eloquentia acutissime excogitare id est eloquentia est scientia recte preferendi ex cogitatione cum ornatu sermorum et potestate sententiarum. **I**dem. **E**fficacius est audire quam audiri. id est sacerdos tenetur habere scientiam et eloquentiam. **Uñ** **Grego**. **I**n scientia sacerdotis nec est venia nec excusatio. **D**aniel. alibi. **E**zechiel. **Q**ui autem docti fuerint fulgebunt quasi stelle in perpetuas eternitates. vñ **apostolus**. **D**uplici honore honorandi sunt sacerdotes. primo propter officij dignitatem. secundo propter doctrinam. precipue illi qui fideliter laborant in euangelio. quia ordo fidelium prelatorum est precipuus. **V**itam bonam tenetur habere. sacerdos. ut que ore predicat ope compleat. **A**ctu. **p**. **C**epit iesus facere et docere. **H**iero. **Q**uid enim aliud est bene loqui aut predicare et puerse vivere quam pro ore seipsum condemnare. **O**rige. **Q**ui alium non instruit seipsum docere non potest. **Gregorius**. **N**on in sermorum splendore predicator gloriatur sed in ope virtutum. **H**iero. **D**octoris est lapsis manum porrigere adiutrices et errantibus ostendere iter veritatis. **Gregorius**. **B**onus doctor est qui humiliter seruat disciplinam. et per disciplinam non incurrit superbiam. **C**risostomus. **N**is bonus a parere circa vitam tuam esto austerus. circa aliorum peccata esto benignus. **A**udiant te homines quia mandantem graua facientem. **Grego**. **C**uius vita despiciat restat ut eius sermo contineatur.

Quius enim pastor siue sacerdos sit sedulus in cura sibi commissa et in ambone fidelis predicator ut prece domini. ut patet domino plebem perfectam. in cathedra ut pius et discretus iudex. in confessione mediator inter deum et peccatorem. **Uñ** **Crisostomus**. **N**on erramus modicam peniam iniungentes. **N**one melius est propter misericordiam reddere rationem quam propter crudelitatem. nam ubi prefamilias est largus. dispensator eius non debet esse tenax. **S**ed deus est benignus ut quid sacerdos austerus.

Aut etiam sacerdos vel pastor pius in afflictorum compassione et hospitalitate. et in elemosinarum pro posse largitione duplici. scilicet

ter corporali z spirituali. **S**piritualis cōtinetur in hoc versu. **C**orri-
go parco precor doceo fero cōsulo soloz. **C**orrigo errantē. parco inimī-
cis. precor p inimicis. doceo insipientes. fero sustinētes. cōsulo pusillan-
tis. soloz tribulatos. **C**orporalis continetur in hoc versu. **C**olligo po-
to cibo redimo tego visito condo.

Sunt etiā septē spēs elemosin. **P**rima est quā hō sibi pī dat. **U**n̄ **H**a-
lomon. **D**iferere aīe tue placēs deo. **I**dē **Q**ui sibi necs cui bonus? **S**e-
cūda elemosina ponit supra pedes dñi. quā dat ostiatim mēdicantibz
peregrinis z hospitibz in hospicio colligēdo ppter deū. **U**n̄ **I**sa. **F**ran-
ge elumētī panē tuū. **A**ugustinus. **E**lemosina ē unguentum quo maria
magdalena unxit pedes dñi id ē paupis. q̄ sunt membra eius ungebāt.
Tercio ponit in gremiū dñi q̄ datur leprosis infirmis z captiuis. p̄ci-
pue inter paganos. **U**n̄ **E**cclastes. **A**bscōdite elemosinā in sinu pau-
perū. **Q**uarta ponitur in manus dñi quā hō dat viduis z orphanis z il-
lis quos pudet mēdicare. z q̄ magnū defectū sustinēt ppter honorē tpa-
lem. p̄cipue aut quā dat amicis z cognatis z indigentibz. **U**n̄ illud **E**t
carnē tuam ne despexeris. **C**ato. **I**gnorū tibi tu noli p̄ponere notis.
Quinta est q̄ ponit supra cor dñi. euz hō dimittit offensas sibi illatas
verbis iniurijs z rebz ablatiis. **U**n̄ **D**imitteite z dimittetur vobis **S**ex-
ta ponitur in os dñi. quā q̄s offert ad aram pro posse suo de rebz iuste ac-
quisitis. vbi offertur sacro sanctum corpus dñi pro salute viuozum et
mortuoz. **E**t cum quis dat sacerdotibz elemosinam cuiuscūqz professi-
onis v̄l ad calicē v̄l ad ornāmētum z decorem domus dñi. **U**n̄ **A**plūs
Operemur bonū ad oēs dū tempus habemus. maxime aut ad domesti-
cos fidei z doctores scz sacerdotes qui sunt illuminatores fidei. **S**epti-
ma est cū qua r̄ps totus vestitur. que datur p mortuis qui sunt in pur-
gatorio. **U**n̄ in libro macha. **S**ancta ergo z salubris ē r̄. sc̄a pro com-
passione. salubris pro elemosinaz largitione. **U**nde **M**atheus. **D**ate
elemosinā z munda erūt vobis oīa. **D**aniel. **R**edime elemosinis peccā-
tua. **B**ernar. **E**lemosina data in vita ē lucerna que illuminat aīam ne
cadat in tenebras eternas. **I**dē. **O** homo si ieiunas in hoc nō differs a
diabolo q̄ ip̄e nūqz comedit. si vigilas ip̄e nūqz dormit. si cōtinēs es
ip̄e nūqz coit. si silentiū tenes ip̄e nūqz verbis defuit. in hoc maxime
sonū diabolū superas si elemosinaz opam prestas. **B**eda. **F**rustra ado-
raturus manus suas ad deū expandit q̄ manus suas ad subueniēdū p
posse suo paup̄i nō ostēdit. **A**plūs. **P**ietas ad oīa valet. **N**am si quis lu-
bricū carnis patitur vapulabit sed nō peribit. **P**iero. **N**ō memini me
legisse aliquem damnatum esse in hoc seculo qui vitam duxit liberales
Pregorius. **N**ūqz est vacua manus a munere aut ppter munus. vbi est
archa cordis repleta bona voluntate. **A**ugustinus. **Q**ui dat ppter p̄sen-
tiam vidozem. vt interpellantis tedio careat. r̄ z meritū p̄dit. **U**n̄ **M**o-
Da facie leta sine leticia faciei. scz tue
Si dederis perdis rem meritū unqz rei
Aplūs. **P**ilarem datorē diligit deus. **A**ugustinus. **E**lemosina est res
sancta. augens p̄sentia z minuens peccata. sepans a demonibus. un-
gens angelis. z est quasi murus inextinguibilis circa aīam. **A**thobias

Magna fiducia est elemosina coram deo omnibus faciendis cum Iude
Elemosina ab omni peccato liberat. et non sinit animam introire in tene-
bras eternas. **Salomon.** Sicut aqua extinguit ignem sic elemosina
peccatum. Elemosina enim extinguit ignem peccati. ignem ire dei. et ig-
nem torius gehenne.

Item dictum est de elemosina duplici. scilicet spirituali et corporali. et de
speciebus eius cum auctoritatibus probatis. Tunc dicendum est de
suffragiis quibus sacerdos animabus existens in purgatorio
reneretur suffragari. quorum elemosinis usus est et venit quibus anima-
bus purgandis in penis purgatorii annis pro die statuitur in penitenti-
a in hac vita neglecta vel non pacta. que anime sunt tertia pars ecclesie
expectantes in purgatorio liberationem. **Exemplum de filiis israel** per de-
sertum transierunt. xl. annis. quod xl. diebus transissent si contra deum non
peccassent. **Tripliciter enim** de ecclesia scilicet in hoc mundo militans. in celo tri-
umphans. in purgatorio expectans ut predictum est liberationem. quibus
quattuor modis precipue potest subueniri. **Versus.** Missis. pces. dona.
ieiunia quattuor ista. Absoluunt animas que purgans detinet ignis. **Quis**
ignis et cetera pene purgatorii grauiora et acerbiora sunt que omnes pene
martyrum et omnia genera tormentorum que in hoc mundo a tyrannis potuerunt
excogitari et adinueniri. quorum animarum numerus omnium hominum uiuentium
multitudinem excedit. **Ubi Augustinus.** Nescit quid petat qui purgatoriu-
m petit. **O deus** que dulce erit in hoc seculo satisfacere. **Dico** que est gra-
uius in purgatorio esse quam oculis potest claudi vel aperiri. que illa pe-
na quam habuit beatus laurentius in craticula. **Ubi** una lacryma de
puro corde prolata plus purgat quam decem anni in purgatorio. tamen in-
ter duo mala minus malum est eligendum. **Ubi** anime clamant ut iob.
Miseremini mei miseremini mei saltem vos amici mei quia manus
domini tetigit me. **Dupliciter enim** manus in hoc loco intelligitur. scilicet manus ter-
rentis id est in purgatorio animas purgans expectantes liberationem. et man-
damnantis scilicet in inferno. **Ubi machabe.** Sancta ergo et salubris est co-
gitatio pro defunctis exorare. sancta per compassionem charorum. salubris per
elemosinarum largitionem et orationem fidelium. et precipue sacerdotum quibus
anime committuntur. quia elemosine sunt cibus animarum. oratio ve-
ro potus. **Ieiunia** fidelium magna refectio et conuiuium peregrinatio
charorum. penarum alienatio et creptio. **Indulgentia** vero eis data pro-
dest prout hic meruerunt dum uiuerent. **Ubi** legitur in commendationi-
bus animarum. **Deus** cui soli competit medicinam prestare post mor-
tem id est indulgentiam. quia ibi anime sunt de foro ecclesie expectantes li-
berationem scilicet in purgatorio. que manus domini tetigit ut deum est. **De** omnibus
autem remediis quibus animabus existens in purgatorio potest subueniri missa prece-
lit. **Prego.** **O** spiritum et unicum donum dei. quia nunquam diuina celebrant myste-
ria. quia ibi concurrant duo preuosa opera scilicet unius peccatoris conuersio. vel ad-
minus unius anime de purgatorio liberatio. **Ubi** caveat heredes penitentium et ca-
rorum mortuorum commissarum testamentorum. et maxime sacerdotes et ceteri qui
bus anime committuntur. vel quorum elemosinis usi sunt vel utuntur. ne aliquo mo-
do hec remedia subtrahant vel differant. quia eorum uaticium est quod per furto et sum-

mo sacrilegio eis reputat. Quia pmo mortalr peccat in deū q̄ eas san-
guie suo redemit. Secdo in scōs z in oēs āgelos. de quoz collegio sunt
dū liberant. Tercio peccat in oēs aīas exītes in purgatorio. qz impedi-
unt eaz absolūtiōem. Quarto peccat in oēs chriānos viuos. p quibus
aīe liberate a penis orarēt z intercederēt ad deū. Pro q̄bz negligentis
tales si nō satisfecerint in pūti gūiter punient. z in fūto sc̄lo dānabunt

Estur vrs dem ē. vt quis pastor sit scoul? z fidelr sollicitus p
grege sibi cōmissō scz p viuis z p defunctis z nō psonaz acceptoz
qz chris generalr vno eodēqz pctō id ē sanguie oēs redemit. vt mereant
a dño direē cōmēdari dicere. Euge serue bone z fidelis qz sup pauca fū-
isti fidelis supra multa te constituam

Quo ergo ordie cōfēt ille q̄ sp̄ absens ē a cura sua nec p̄est vt pa-
stor. nec regit vt mercenari? In illo estimo ordie in q̄ null? or do-
bz sempiternus horroz inhīrat. **Ber.** Dīroz clericos aliō eē q̄ qd ap-
parēt in vestitu z habitu. aut cōsulū sunt clerici. gestu z actu neurz exer-
cēt. nec regūt se vt clerici deberēt nec pugnāt vt laici. sz inordināter plu-
res ex eis viuūt cōtra canones z statuta eccle cōfundētes seipos z toti-
us cleri hōēstatē. Et qz hie cū oībz puerse viuētes moribz vita p̄ici-
pāt oī pena in futuro punient. vñ **Orige.** Unūq̄qz qd ē pctm hz suuz
demoniū. z vnūq̄qz demoniū hz suū sup̄licū. **Attēdite ergo o vos sa-**
cerdotes ad qd vocati estis electi z cōstituti vt dem ēz seruite deo in san-
ctitate z iusticia. Un̄ apls. Nō em vocauit vos dñs in imūdiā sed in
sc̄ificatiōez. **Dez.** Dec ē em volūtas dei sc̄ificatiōe vrā. vt sciat vnusq̄qz
vas suū. i. corpus in sc̄ificatiōe possidere. qz ābulās in via imaculata id
est in castitate mētis z corpis. hic mihi ministrabit in tāti corpis mis-
terio. z ego dñs exaudia eū. vñ **Aug.** Quid p̄dest si castitas seruat i cor-
pore z mētis itegritas itus polluit in mēte. **Cesari.** Virgitas i corpe
nihil p̄dest si caritas a corde discedat z humilitas. nec tā carnis itegritas
seruat si aim? tumore supbie corripit. **Bern.** Supba castitas nō ē ha-
castitas sz ornatiū diaboli. p̄stibulū. **Aug.** Aduertite o vos sacero-
tes in q̄sta puritate z tremore debetis accedere ad istd sacrificiū. ad qd
xps accessur? sanguinē sudauit p̄ āgustia. vbi ip̄e sacerdos mirabilr z in-
effabilr obtulit. **Un̄ dicatis cū p̄pheta** In toto corde meo exq̄siui te.
Cor mūdū crea in m: deus id ē restaura. z sp̄m rem̄ innoua in visceribz
meis. vt te p̄fecte diligere z digne laudare merear

Quid ergo dicēda ē de sacerdotibz maifeste cohabitātibz cū multi-
tudinibus. vñ adulteris vel fornicantibz vñ pprias oues violantibz.
vel ebriosis vñ lasciuis. z secularibz pluribus negocijs z vanita-
tibus implicatis? **Cōmittimus em cōsciētis episcopoz z eoz p̄latis.**
Hieronim. Alieni erroris nō est nostz reddere rationē. sed p̄latorum.
Bernar Integritatis tue sis diligēs explorator. nō aliene. Quid ergo
de illis iudicādum ē q̄ sp̄sam xpi violāt? **Hieronym.** Sicut scelesti?
est sacrosam̄ ecclam temerarie destruere q̄ domū plebeiā. ita scelesti?
est sp̄sam xpi violare q̄ sp̄sam p̄imi. **Plōsa sup leuiticū.** **Un̄ diabo-**
lus sup oī pctō gaudeat max te cōgandz fornicatōi. z maxie in sacero-
tibus z religiosis q̄ sunt mīstri altaris **Hieronym.** **Acerbioza gehēn**

ne tormenta sunt quibus fornicatores et adulteri debentur. **Item** Quid tibi cum mulieribus tu sacerdos qui ad altare dei famularis. et in cuius loco stas? **Dic** sacerdos qui eisdem labijs oscularis filium virginis. quibus osculatus es filiam veneris. **O** iuda osculo tradis filium hominis. **Bernardus**. **O** sacerdos corpus tuum efficaciter quotidie sepulchrum christi. quod ex ore tuo egreditur falsitas pro quod ingreditur tanta veritas scilicet ipse christus: quod oculi tui aspiciunt vanitatem qui inspicunt tantam veritatem: quare manus tue extenduntur ad illicita que tractant tenent omnia: quare te ingurgitas ebrietate qui plenus esse deberes dei bonitate. **Augustinus**. **S**i sacerdos sit vas incontinentie et libidinis iuxta filium virginis in altari statuet idolum veneris. et cum ore polluto profert verba canonis. os enim eius amaritudine et dolo plenum est. quis enim oret cum labijs. tamen in faciem expuit saluatoris. et cum presumit sumere corpus dominicum in os eius pollutum. leuius esset ei quod projiceret ipsum in lutum. **Bernardus**. **V**ere sacerdotes qui in carne ambulat deo placere non possunt qui placere meretrici cupiunt et presumunt. **Idem** Turpissimus est manus deo dedicatas et sacro crismate consecratas pudendis mulieribus ingerere: et post hoc sacrosanctum corpus dominicum tangere. **Canon**. **N**ullus presbiter mat audire missam a presbitero. quem pro certo nouerit habere concubinam. **Augustinus** in decre. xl. c. de vita presbiterorum dicit. quod plus placeat deo rugitus leonum siue mugitus bonum. et gemitus porcorum siue suum. quam cantus presbiterorum cantarium luxuriantium. **Grego**. in decre. xl. ca. **S**i quis presbiter diaconus vel subdiaconus iacuerit in infamia fornicationis inhibeo ei introitum ecclesie. donec satisfaciat de mala fama sua deo et populo. et si non satisfaciat: inhibeo vobis ne aliquis vestrum audeat audire officium eius. quia omnes benedictiones eius conuertuntur in maledictiones. **Testate** **Palachia** propheta. **Maledicam** inquit benedictionibus vestris. quia manus vestre plene sunt sanguine. **Bernardus**. **O** quam temerarium et quam nepharium est pollutis manibus tractare filium virginis et ore sordido sumere. **Que** mens non rapit ad excessum: quis auditus non terret. ubi mundi precium periclitatur in sterquilinum. id est in os immundi sacerdotis? **Dix** est quod talis tunc non verec angelum dei stare iuxta se quod fecerit eum pro mediis. **Et** tales bene possunt vocari presbiteri **Eusanne**. **Augustinus**. **O** tu indigne sacerdos noli plus me affligere peccando plus enim me vulnus peccati tui ledit. quam vulnus lateris mei. **Idem** **M**agis delinquunt qui iam regnarent in celis contemunt peccando scilicet indigne corpus christi tractando et sumentes. quam qui crucifixerunt eum ambulatorem in terris. non quasi crucifigentes sed quasi tanti sacramenti indigni confectores et presumptuosi preceptores. quia illi semel deum crucifixerunt in terris. isti quantum in eis est indigne tractantes et sumentes quotidie crucifigunt. **Ambrosius** **Q**ui indigne christum sumit. idem est ac si ipsum interficiat. **Aug**. **M**agis est spiritualia penitus ommittere quam indigne tractare vel tangere. **Idem** **I**nter omnia misericordie dei opera que ab initio impensa sunt saluti hominum. nihil mirabilius nihil excellentius quam quod pro mundo crucifixus est dominus. **Leo papa** **M**agis admiranda est dei humilitas quam sua maiestas. **Augustinus**. **M**inima gutta sanguinis christi suffecisset ad redemptorem generis humani. **Sed** id maior copia sanguinis eius data est ut copiosior et claresceret christi affectus.

Slugg

non diligentis. **¶ In bernardus.** Pater enim amor christi nos diligentis
in vulnere lateris.

Atende ergo o homo quantum pro te datum sit. et maxime tu
sacerdos qui corpus et sanguinem tractas domini. Timendum vero
est quod dominus tales sacerdotes indignos ut dictum est non exaudiat sed magis
eum ad iracundiam provocet. Unde illud. provocaverunt eum filii eius et
non filie. sed belial in sordibus id est in peccatis. ideo dominum non placent.
sed magis offendunt eum. Nam etiam loca sacra que tangunt et calcant. quod
diu sunt in peccatis obstinati contaminant. **Bernardus.** Sacerdos si
ne offensa vivat. qui pro offensis iudicem deum interpellat. ne offensum
potius ad iracundiam provocet. quam compescat. **Augustinus.** Maius pro
iudicium deus in mundo non patitur ab hominibus vivitibus quam a sacer
dotibus carentibus scientia et bona vita. **Idem.** Placet plus deo vir
latus canum vel luporum quam canis inimicorum id est clericorum malorum.
Gregorius. Nihil est quod tantum offendit ecclesiam dei quam quod indigni assu
mantur ad regimen animarum. Unde plati quidam nunc temporis papam curant
quos iam ad ordines recipiant vel admittant. vel quibus in sacerdotes
promovendos manus imponant. unde laici iam clericum vilipendunt. et
claves ecclesie minime curant totamque dignitatem sacerdotum. quod ne
gligentes et ceci sunt duces eorum. et ductores cecorum. **Apollonius.** Cavet
dum est ne cum alijs predicaverim. et ipse reprobus efficiat. Predicat qui
dam non mechantur et ipsi mechantur. non furandum et ipsi furantur. et cetera
vicia tam verbis quam factis inordinate viventes perficiunt. **Hec omnia predi
cta platis committimus et ecclesiastice correctioni corrigenda**

Quos ergo prelati et presbiteri in vobis pedent ante vestrorum subdito
rum vobis commissorum. Presbiter dicitur quasi presbens iter gregi sibi com
missorum probo et vite bono exemplo etiam posse regale subsidium. et non tantum
querat lucrum regium. sed animarum pro quibus filius dei mortem sustinuit.
Unde dicit dominus. Quam perditam de manu pastoris requiram

Regitur in tercio libro regum. cum regina zaba in aula salomonis
esset intuita ordines ministrantium ad mensam regalem et omnem orna
tum curie et familie pro oibus laudavit ordinem pincernarum. erant enim v
nius habitus. Aula salomonis fuit ecclesiam. regina mensam scilicet summi re
gis id est altare in quo conficitur tractat et sumit. et fideliter ministrat sacrosanctum
corpus christi. cui mensa diversi sacerdotes deseruiunt et angelus infinitus qui dicitur
fructus celorum. Huius mensa scilicet altaris sacerdotes sunt pincerne. id est de
bet esse vnius habitus id est vnius sancte conversationis in aula summi regis. ut pos
sint dicere cum psalmista. In domo domini ambulabimus cum pensu id est in dei
voluntate. Qui pincerne scilicet sacerdotes pro oibus sancti et constituti ad divina
libamina infundenda et ad honorem summi regis et familie id est fidelibus pro
nanda. **¶ Quibus dicitur per prophetam.** Quidam qui fertis vasa domini. id est pro parte illi
corda vestra in omni virtute et iudicia interiorem et exterius. interiorem per charita
tem. exterius per bonam famam et honestam conversationem. ut digni sitis bibere
de manu domini vinum vini meri plenius mixto. **¶ Psalms.** Calix meus inebrians
quod preclarus est. **¶ Psalms.** Bibite vinum quod miscui vobis. scilicet in mea passione san
guine et aqua de meo latere profuerit. et inebriamini vino mee dilectionis. non tan

tū dico mero sed meracissimo. s. illius vne de q̄ legit vt biberet sangui-
nē vne meracissimū id ē sanguinē filij h̄gis itemerate. **Quē dico illi? vi-**
ris q̄ dixit. Ego sum vitis p̄a z pater meus agricola ē. Nobile est vinca
in qua pater celestis agricola ē. nobile vitis filius dei ē. nobile palmites
scz apli. nobile vinū cuius sacerdotes sunt pincerne scz illius scis
simi vini id ē sanguis xpi q̄ p̄fluxit de torculari. qd̄ dñs solus i ara cru-
cis dū pateret mortē calcavit q̄ oibus scz sanguinem vne p̄dē in eū cre-
dētibus p̄p̄inarz meracissimū quem assumpsit hō factus de mūdissima
carne gloriose virginis marie

Qua vos sacerdotes pincerne veri salomonis. id ē iesu xpi z came-
rarz z dispensatoris mysterioz dei diligēter attēdite in quo gōuz
dignitate sitis cōstituti scz sup oīa bona dñi. vñ. **Augusti. Quid**
deus plus facere potuit sacerdotibz q̄ seipm. creare tractare sumere et
ministrare? Ergo redite ad cor z inspicite illud insigne p̄uilegiū vestre
dignitatis. Quinqz em̄ sunt dignitates sacerdotū p̄ ceteris. Primo d̄
sacerdos quasi sacris dotatus scz sacris ordibus. qz ip̄e ē in summo gra-
du q̄ est sacerdotiū. Secūdo q̄ si sacris deditus id ē sacramētis ad sacrifici-
cāda sacramēta. Nā ip̄e sacrificat sacrosēu corpus dñicū p̄bis signis p̄
digis z cetera sacramēta. Tercio d̄ q̄ si dās sacra. Pat em̄ ha p̄tīmū
cōfessionē. p̄niam indulgētiā. eucharistiā. b̄ndictōem z extremā vinctōem.
Quarto d̄ sacerdos q̄ si sacra docēs. docet em̄ p̄bi scz euāgelij z articu-
los rcē fidei. Quinto d̄ sacerdos quasi ducatur p̄bēs z iter p̄lo dei
ad regna celoꝝ p̄bo sane doctrine z vite bono exēplo. **¶ Inversus.**

Sacris dotatus. z sacris deditus atqz

Sacra docēs. sacra dans. z dux sacer esto sacerdos

Bernar. Elegi mihi in sacerdotē dignū mātionis habitaculū in vase
vitreo. qz licz vitz de vili materia sit. tñ p̄bat clar⁹ sup aurz z argentū
sic q̄libz sacerdos quāuis sit pctō: tñ p̄ferē oibz alijs rebz. regibus et
p̄ncipibz. z ē dignior oī creatura. Vos estis gen⁹ electū. gens scā rega-
le sacerdotiū p̄pls acq̄sitois nō solū t̄p̄al electōis. sed et̄erne predestina-
tionis. Elegit vos at̄ dñs añ mūdi p̄stitutiōem q̄ nōdū eratis estis p̄de-
stinari. Et ē notādū qz p̄destinatio nihil aliud ē qz grē vl̄ glē p̄paratio. s.
grē in p̄nti z glē in futuro. **¶ In augusti. sup illo p̄bo. Elegi z p̄legi**
¶ p̄s biter siue sacerdos. si d̄s sic te elegit. redde idē villicatōis tue.
quid vl̄ qd̄ in hoc seculo elegeris dū deus vltionē a te requireret. qz scrip-
tum est. Cui plus donauit plus requireretur ab̄ eo.

Queneranda sacerdotū dignitas si digne z sacerdotāl̄ vixeritis.
intra quoz manus velut in vtero h̄gis filij dei incarnat. **¶ cele-**
ste mysteriū qd̄ p̄ vos p̄z z fili⁹ z sp̄s sc̄s tā mirabil̄ opaf. qz v-
no eodēqz momēto idē d̄s qui p̄sider in celo. in manus vestris est sa-
crificium. **Gregorius. Hoc tam insigni p̄uilegio super celum. mira-**
tur terra. veretur hō. horrefcit infernus. cōtremiscit dia bol⁹. veneratur
angelica celsitudo. Quid ergo retribuā dño. p̄loibz q̄ retribuit mihi. p̄-
bi grā. **¶ Ite q̄ creauit me. dedit mihi creare se q̄ creauit me sine me. crea-**
mediante me. **¶ Quid ergo retribuam dño. p̄ tā singulari dono. sacerdo-**
tū mihi imp̄culo. qd̄ est datum optimū z donum p̄fectum. quasi dicat

nescio nisi suo minuta scz corpus z animā. corpus in seruitutem z ani
mam in laude. Unde psal. Lauda anima mea dominū

Considerate ergo mirabile vr̄e excellēcie dignitatē. q̄ vos deus
nō solū pre cetero genere ordinauit. sed etiā pre cūctis creaturis
quas ad laudē z glām noīs sui creauit. vñ dñs Ego cōstitui te
sup gentes z regna. vt euellas peccati maculā z edifices corda hoīm pe
nitēciam agere volētū. z dispdas errores z plantes virtutes in aiabz
vniūficādis. **Uñ dñs.** Ego vos elegi de mūdo z posui vos ad grām vt
eat̄is volēdo. z fructū afferatis fideliter opando. z fructus vester ma
neat in eternū cōgregādo. **Bernardus.** Nullus fructus charior deo est
q̄ fructus animaz p quibz mortem sustinuit filius dei **Qui** enim deo
in omnibz hominibz lucratur aias p baptisimū regenerant p cōfessio
nem. z p pniām reuocāt. z eos sacramēto eucharistie cibāt. quasi dicat
nullus nisi sacerdotes. **Salachias** Labia sacerdotū custodiūt sciam
scz dei q̄ angelus dñi exercitū est. **Angelus** in cōuersatōe. angelus in
diuinaz grāz actōe. angelus in arbore charitatis. angelus in subiec
tionis humilitate. **Salua** reuerentia angeloz quozū infinitus ē nume
rus. dico q̄ maiores estis q̄ angeli. z pcellitis dignitatē coz̄ largo mō
loquēdo. **Qui** nāq̄ angeloz tradidit deus qd̄ datū est sacerdoti scilic̄z
Quodcūq̄ ligaueris sup terram. erit ligatū z in celis

Quia due clauēs sunt scz sciētie z potestatis. date a domino be
ato Petro z ceteris hominibz. nō oibz sed solis sacerdotibz et
successoribz suis. licet em̄ solus deus pctā remittat. tamē nūq̄
vl̄ raro sine suis mīstris id ē sacerdotibz. **Q** d̄ p̄bri p leprolos q̄s
cū dñs mūdasset dixit. **Ite** ostēdite vos sacerdotibz. z humiliter obedi
te z dū irent mūdati sunt. **Probari** etiā p̄t p lasaz. quē cū dñs suscitaf
set dixit discipulis suis. **Soluite** eū z sinite abire. **Et** quare ip̄e dñs non
soluit eū a vinculis cordaz qui soluerat eū a vinculis mortis z quare non
iussit mariā z marthā sorozes eius soluere vl̄ iudeos cognatos eius q̄
erant ei p̄p̄inquoies debito naturali. q̄ discipuli dñi. **Per** hoc euiden
ter patet z p̄bat q̄ solis sacerdotibz data est ptās a dño ligādi atq̄ sol
uendi. **Ecce** q̄ta dei benignitas z sacerdotū dignitas. q̄ ip̄e dñs q̄nq̄
per malos bonū opatur. z hoc ideo ne clauēs ecclē a fidelibz p̄uipendāt
q̄ si aliqñ sacerdotes nō habēt ex merito. tamē habēt ex officio digni
tatis z si q̄s sacerdotū indignus sit. qd̄ absit. hoc sibi nō tibi

Ecce quāta potestas vobis sacerdotibz data est. q̄ lingue vestre
clauēs celi facte sunt. **Bernar** **Q**uāta dignitatē cōtulit vobis
deus? **Quāta** est prerogatiua ordis sacerdotalis? **Prētulit** vos
regibz terre. p̄tulit hūc ordinē omnibz hominibz. immo vt altius loqr̄.
prētulit vos angelis thronis dñat ionibus. **Sicut** em̄ nō angelos sed
semē a p̄p̄hēdit abrahe ad faciendam redemptōem. sic non angelis sed
hominibus scz solis sacerdotibus corpis z sanguis sui cōmunit conse
crationē. **Nota** q̄ st̄ q̄nq̄ p̄ba sacerdotis stantis ad altarez dicentis
verba cano nis **Hoc** est em̄ corpus meū. q̄bus verbis dñs dedit vim
cōficiendi in cena p̄latis. vl̄ in lāceatione sanguine z aqua de suo latere
profluente dicebat **Hoc** facite quotienscūq̄ sumitis in meā comime /

morationē. id est ob mel amoris memoriā quem exhibui in cruce pas-
sus p vobis. Tūc em̄ vt dicit **Bernar.** Celi celoz ap̄iuntur. z ip̄e xp̄s
qui est in sinu p̄ris mor venire dignat̄ in manus sacerdotis. cui strutes
celoz deseruūt. z panis in altari in vez corpus christi z vinū in eius s̄a
guinem cōuertitur z trāsmutatur z sub modica forma panis totus z ve-
rus vsz hō ē. vñ **Isaias** Vere tu es deus abscondit̄. s. in hoc pane vt me-
dicina sub nebula. **Psal.** Mirabilia opa tua dñe sez in hoc sacramēto
corpis z sanguis tui. z aia mea cognoscer nimis. sez credēdo firmiter

Quoniam ergo rāte dignitatis sit sacerdos q̄ creator sit sui creatoris
et totius creature. ip̄m pdere vt damnare incōueniēs est. **Unde**
Isido. Sicut p̄m interficere filiū impossibile ē. sic creatorēz
perdere creaturā incōueniēs est. Sicut in ecclā reliq̄e scōz quozū aie in
celis condūtur: sic ip̄e deus requiescit in corde digni sacerdotis. **Aug.**
Elegi z p̄legi mihi cor digni sacerdotis in habitaculū dignū mee mā-
tionis tanq̄ in vase vitreo. **Licet** vitē sit de vili materia tñ splendi-
di est auro z argēto. Sic sacerdos plucet dignior z maior corā deo z oibz
hominibz regibz z p̄ncipibz huius mūdi in sua dignitate. vñ honozan-
di sunt sacerdotes. quibz deus tācā in mūdo p̄ oibus hoibz cōtulit gra-
tiā z honozē. **Un̄ dñs** Qui vos audit me audit. z q̄ vos sp̄nit me sp̄r-
nit. **Ap̄ls** Qui vos cōturbat sez indebite iudiciū porrabit q̄cūq̄ est ille
Racha. Qui vos tāgit sacerdotes offendit pupillā oculi mei. **Et dñs**
in psalmo. Nolite tāgere christos meos quos z p̄phetas vocat dñs. et
in p̄phetis meis nolite malignari

Vergitur de alexandro rege magno q̄ cū venit hierusalē ad expug-
nandā eam. occurrit ei sacerdos iudeoz in ornatu p̄tificiali q̄ s̄
uit rex q̄s esset. z dem̄ est ei q̄ cēt sacerdos altissimi. ip̄e p̄o descē-
dens ab equo huiliter inclinādo honozauit eū. z sic iudei p̄ eū obtinuer-
rūt grām regis. Quātomagis sacerdotes xp̄ianoz huius t̄pis honozā-
di sunt. q̄ ip̄e deus honozat in ip̄is cuius camerarij sunt z ministri. **Sal-**
lomō. Dabit ill̄ sez sacerdotibz electū dei donū z sors in tēplo dei altis-
simi sez sors duplx grē z gl̄ie. **De sorte grē psal.** In maibz tuis sortes
mee id ē ordo z vita electōis. **De sorte gl̄ie daniel.** Strabis in sorte tua
in finē diez. **Sapient.** Ecce cōputati sunt sez sacerdotes inter filios dei
et inter scōs sors illoz est sez sacerdotū. **Merito** ergo gaudete z bñdi-
cite vos sacerdotes dñi dño laudate z sup̄exaltate eū in secula. qui vos
ad tantam gloriā elegit

Quoniam filius hois querere z nō seducere. saluare z nō dissipare. si-
cut mali plari. **De quibz sapient.** Duz est iudiciū his qui male
intraūt. durius his qui postq̄ intrauerūt male viuūt durissimuz
his qui male presunt. Tres em̄ sunt questiones quō intrauit. quō vixit
isti. z quō rexit. **De p̄mo.** Amice quō huc intrauit. nō habēs vestē nu-
p̄tialē. **Si** forte canonicē intrauit. nō p̄ precū violentias. nō p̄ precium
nō p̄ cōsanguinitatē. adhuc restat qua intentōe. aut p̄ charitatē. aut p̄
cupiditatē. **Si** p̄pter deū. faciat q̄ dei sunt sicut qui venit ad for̄. faciat
es p̄pter que venit. **Ac** ille obmutuit. q̄ nō p̄cauit sibi de hac questōe
q̄ oculus eius erat simplex id ē intentio. igitur totum corpus erit re-

S i

nebrosum. vñ dñs. **D**itte cum in tenebras exteriores. **S**ecda questio
fit ppter istas. tu q̄s es: quasi q̄reret q̄s hie? qualiter vixisti in ecclesia
tua. **S**i nescias r̄ndere. seq̄tur. **A**pportari te faciã quasi apportat gall⁹
gallinacius. q̄ maior est alijs. **E**t maiores in ecc̄a dei iam nihil faciunt
sed minores. **T**ercia questio fit p ieremiã. **U**bi est grex tuus q̄ datus ē
tibi pecus inclitã id ē valde gl̄osum? **E**t ne credas deum posse dubitare
de aliqua oue. dicit c̄m. **A**d huc trãsibũt oues p manus numerãtis. **S**i
igitur nō solũ p vobis sed p singul̄ subditis oportet r̄dem reddere. q̄
durissimũ putas iudiciũ erit omnib⁹ q̄ presunt? **T**ria sunt q̄bus opt̄e
diabolũ vincimus. scz ardēs cogitatio. carnis mortificatio ⁊ acuta or̄ō
De p̄mo psal. **I**n meditac̄ōe mea exardescit ignis quo fugas diabolũ
fulgura choruscantē. maxime si meditac̄ōes sint de passione ch̄ri. **D**e se
cũdo apt̄s. **C**astigo corpus meũ ⁊ in seruitutē redigo. **D**e terciõ aug⁹.
Or̄e humil̄ diuinũ promeretur auxiliũ **X**p̄s dicit p ezechiele ad p̄la tũ
Speculac̄ōe dedi te domui isrl̄ id ē laicis. **U**ñ valde necesse est vt sint
lucidi pastores. q̄ nemo p̄t in speculo speculari luto so. **C**hr̄stus ē sol
pastor dz esse luna. luna aut̄ nō habet lumē nisi a sole. ita sacerdos nō
debet recipere decorē a mũdo. sed tm̄ a x̄p̄o. **I**tē sacerdos q̄ pro n̄mis ce
lebrat videt dicere cū iuda. **Q**uid vultis mihi dare ⁊ ego vobis eũ tra
dã: ergo nefas est v̄dere dñm suũ. **C**ogita q̄ p̄mus seruus v̄ditōz seip
sum suspēdit. **J**udas eĩm n̄mos misit in replũ. **P**iores sunt sacerdo
tes q̄ denarios p̄ q̄bus cãrant mittũt in lupanar ⁊ in ventrē suum. **J**u
das semel ch̄m v̄didit ⁊ de hoc penituit. ⁊ tu forte multoties vendidit
sti ⁊ nō penites. cãue ne despans teipm̄ suspēdas. **B**ernar. **V**eniet ante
tribunal iudicis: audietur pupilloz accusatio ⁊ grauis allegatio quo
rum vixerunt stipēdis. ⁊ nō diluerũt eorum peccata. **A**udi dñm dicen
tem. **N**os comeditis pctã populi. **E**t alibi. **P**asce pasce. sed non dicit
vende vende. **I**tem **O** bone iesu videtur contra te conspirare vniuersi /
tas populi ch̄ristiani. **N**am illi in p̄secutione tua sunt primi. qui in ec
clesia videntur gerere principatum. **S**i quis de populo deuia. ille sol⁹
perit. sed sacerdotis error multos perire facit si etiam nō obest quãtum
prodest. **B**ernar. **O** sacerdos corpus tuuz efficitur quotidie sepulchrũ
ch̄risti. cur tunc p os tuum egreditur falsitas p q̄s quotidie ingreditur
veritas? **C**ur oculi tui videt vanitatē q̄ quotidie aspiciunt veritatem?
Cur manus tue extendũtur ad illicita ⁊ inania. q̄ tenent tenentē om̄ia
Cur te ingurgitas ebrietate qui totus plenus debes esse bonitate? **R**o
co ergo te vt fugias omnem vanitatem. ne in futuro condemneris per
veritatem. **T**anto vtqz grauius cades ab alto. quanto excellentius
polles dignitatis officio. **I**dem **B**ernardus. **O** domine pastores tui
mutati sunt in r̄nsos. agni in lupos defensores in dissipatores. q̄ de
berent esse sobrii quot̄die sunt ebrii. qui prelati p̄lati. qui casti ince
sti. qui pastores seductores. **N**onne totiens repetitus est. petre amas me
palce oues meas. **Q**uali dicat. nisi me perfecte diligas id est plusqz te
tuã ⁊ tuos. non intronittas te de cura ista. nec tu sacerdos ⁊ maxime pa
stor pro ouibus pro quib⁹ effusus est sanguis meus. **B**ernardus. **N**ō
debet alioz ducatu suscipere qui nō vult alio s. bñ viuẽdo preire. **N**ullus

ita vilipendit officium suū sicut clerici. **S**abzi & agricole mane surgūt .
sed nō ipi. dormiunt em vsqz ad meridiem. **Bernar.** **E**le sacerdotibz mi
seris proditoribus socijs. qui chzistū iterū quantū in eis est crucifigunt
et sanguinē testamēti pollutū ducūt. **Q**ui manibz pollutis. oculz impu
dicis. ore venenato. corde impudico. dum ad reuerendum sacramentum
nō reuerenter accedit. angelos assistētes offendit & de singulari medi
cina sibi miserabiliter acquirūt eternā damnatōem. **T**auce vobis fla
tuli. voratores vt catuli mortem nō attenditis qui fauorē veditis. **H**ā
tur nūmi. pcurantur puuli. scz idiote. irreglares. excōicati. giezite. ebri
oli. lulozes. nūqz casti. sp incesti. ve vobis ve. & semp ve

Dominus transiens de hoc mūdo ad patrē. ecclesiam quaz suo sa
cra tissimo sanguine redemit fratribus suis scz sacerdotibus regē
dam cōmisit dicēs. **E**xii a patre & veni in mūdum. iterū relin
quo mūdum & vado ad patrē. vos oues meas custodite pro quibz san
guis meus effusus est. **Q**uanta sit dignitas sacerdotalis scz officij & or
dinis audiamus & videamus. **Q**uātūcūqz em sit aliquis bonus. tamen
nō pōt cōficere corpus xpī nisi ordinatus fuerit vt officij sacerdotalis
exhibeat ministerium. dei autē est officij tribuere & bñdicoēs. **U**n **Au**
gustinus. **S**acerdotes nō ppria virtute benedicūt. sed qz chzisti figurā
gerūt. & ppter eum q in ipis est benedictōis tribuūt plenitudinē. **S**ac
erū & celeste mysterium quod p vos pater & filius & spūscūs mirabili
ter opatur. credimus q post deū nō est tanta grā & ptās sicut est uestra
Un **Bernar.** **S**up potestate vestra & tam insigni pūlegio vō stupet
celū. mirat terra. ptemiscit diabolus. abhorret ifernus. verē ho. vne
rat plimū āgelica celsitudo. q vno eodēqz momēto dōs q p̄s idet in celo
in manibz vris & in sacrificio. **S**z vñ hoc dulcissime & pūllime ietu vt
sacerdotes q sunt vt nos p̄miculi & puluis & cinis te p̄tē h̄re mereant p̄
manibz p̄ oculz q totus & integer sedes ad dexteram patris. ā vnus hore
momēto a sol ortu vsqz ad occasum ab aqlone vsqz ad austrum p̄sto
es dñe. **C**erte nō ex debito. nō ex merito. s̄ ex volūtatis tue bñplacito
p̄pasti in dulcedie tua paup̄i deus. s̄. sacerdoti **H**ec est p̄ celestis in
dulgētia hec ē tumulata glā. hec ē vere supercellēs grā. sacerdotē deuz
tenere in manibus. null angeloz. null archāgeloz. null spiritibus sed
hoibus. nō oibus s̄ tm ordini vō cōmissam cē credimus celebratōem
tāti mysterij. vt cōsecratus sacerdotē. p̄sus idipm cōficiat in altari qd
chzistus in cena paschali cōfecit maibus suis. **I**n altari q ppe sacerdo
tū ore & manibus cōficiat xpī corpus nō creat nō nascit. s̄ qd totū. in de
p̄tra patris ē. est totū in manibus. totū in ore sumētis. vnus in multis et
in diuersis. **S**acerdos tu es sacer dux. sacra docēs sacruz dans. **S**acer
dux in exhortatione. sacra docēs in participatione carnis & sanguinis
xpī sacrum dans pro deo exēplum viuēdi ceteris. **U**t amplius mouea
ris inno vt magis incalescas in amorē tui redēptoris voluit chzistus
vt iugiter coleretur p̄ tuum mysterium quod sel offerebatur in mundi p̄
cium. & pennis illa victima viueret in memoria & sp̄ erit in gloria pa
tris. **U**nde moyses rogauit dominū quondam dicēs. ostēde mihi teipz
dñe vtz. **S**z tibi nō solū ostēditur s̄ in manibus se totum tradit. **H**ec

lectari ergo debes o tu sacerdos et gaudere in sacramento altaris. in cuius confessione fidelis minister inuenit in medio patris et filii et spiritus sancti astantibus ex omni latere supernis ordinibus sacramentum proutabile mysterium superexcellens glorie. videt et sentit sacerdos filium dei fratrem suum et amantissimum cuius veraciter carnem et sanguinem tenet. **Quia psal.** Narrabo inquit nomen tuum fratribus meis. **Videt** et sentit spiritum sanctum a patre et filio procedentem domesticum esse socium factorem et dispensatorem suum quia ipse vere consolator est penitentium et aduocatus omnium in se sperantium. **Videt** vix deum et sentit spiritum ritualiter angelos et omnem celi celorum senatum sibi applaudentem. ut concitius eorum ascribi mereatur. **Ibi** celebratur familiare colloquium inter deum et moysen amicum suum id est fidelem ministrum. **Pensa** igitur iugiter amplectere suaviter. reponere feliciter quod audis quod agis quod legis quod tenes. **Calix** sepulchrum christi. patena lapide suppositum. corpus pale sudarium. **Subtractoria** corporalia lintheamenta quibus involutus fuit christus significant. **Hostia** quam vides non est panis sed caro et sanguis eius qui pepedit in cruce pro mundi vita. **Quia** oculis tuis vides panem angelorum qui nescit putrefcere. non vadit in secessum sed ducet te in excelsum: illuc reducet te vix retraxit imagines. **Hoc** itaque sacramentum ab eterno in celo repositum. sed diabolo penitus celatum. prophetis quibusdam reuelatum. sollicitudini et scitanti vix est traditum et pro omnia donatum. **Quis** vidit talia. videant oculi ne miretur. quia omnia sicut voluit fecit. **Sacerdotes** quantum est quod in eleuatione manuum vestrae capitula regum inclinant: quod reges et regine vobis munera offerunt: **Quis** ecclesia vos presbiteros confiteatur et expectat intercessores. **In** quorum privilegio amoris primitiis datum et dominum est petro. **Pasce** oves meas. in singularitate preteritis datum est et dominum est apostolis. **Obsecras** lisaueris super terram etc. **Pensate** quantum est hoc maximum scilicet si ad ligationem angelorum a seculis hominum expectare. quantum ergo est si ad arbitrium hominum a seculis inclinatur angelorum. **Audite** vestri officii dignitate. cautela et constantia. cum dixit elegi vos. etc. officium. ut cum dixit eatis. ut cum dixit fructum afferatis. **Constantia**. ut cum dixit fructus vester maneat. **Vobis** etiam dominum est. **Ite** in vniuersum orbem. etc. **Electi** ergo estis ut eatis. ergo piculosum est vobis stare. piculosius sedere periculoissimum est tacere.

Recordo: me legisse quod accidit in burgundia cum sacerdos quidam veniret ad synodum transiens per medium nemorum obuium habuit diabolum in figura hominis transfiguratum. quem cum saluasset tradidit et litteram quamdam clausam tradendam eam episcopo et vniuersis rectoribus in illa synodo congregatis. quam cum aperisset episcopus in penitentia omnium fecit legi. **Tenor** autem illius littere erat iste. **Recordes** tenebrarum rectoribus ecclesiarum salutem. **Ad**damus vobis quod multo diligimus vos. quia quocumque vobis committitur. ad infernum cum magnis glomeratibus destinatis. **Item** alibi fuit deus episcopo puerulo a christo domino. **Quia** mihi reduces animas quas cum peccato exemplo damnificasti. **Gernar.** **Tineant** clerici ministri ecclesiarum qui in terris res sanctorum quas possidet tam iniue gerunt. ut stipendiis que sufficere debeant minime contenti. superflua quibus egeni sustentari deberent. impietate sacrilegii sibi detinent et in usus superbie atque luxurie victum pauperum committere non veretur. duplici iniquitate peccantes scilicet et quia aliena diripiunt et

facris in suis vanitatibus et turpitudinibus abutuntur. Deu hodie non pas-
cunt pastores oues. sed seipos propter quod comminat eis dominus damnationem
Ezechielis. xliij. **U**le pastoribus hierusalem. quia pascebatis seipos. non oues
pascunt a pastoribus a quibus pasci deberet. **U**bi **Bern.** **C**onuenit bonitas
amabilem scientiam discibilem disciplinam imitabilem reddunt **S**cientia et di-
sciplina bonitatem attrahunt scientia corrigit et disciplina pascit. **D**ebet
autem quilibet presbyter et religiosus et clericus qui alijs preest sollicitus esse quod
modo deo placeat in puritate conscientie. **Bern.** **M**anducare spiritualiter cor-
pus christi. est passionis et redemptionis eius attentius recolere. sacra bene-
ficia ad sumendum suauiter in conscientia. et recolendum fideliter in me-
moria. **Augustinus.** **Q**uotidie corpus christi sumere non laudo nec vitu-
pero. **H**oc est signum sepe communicandi. cum de perceptione huius sacra-
menti timor humilis minuit. et incendium charitatis plus augmetur
Sed pro hoc aliqui retrahuntur eorum de communicatione deuotionem consolam
tionem singularem non ita percipiunt. prout eis beneplacitum foret. **E**t hi
magis sua quam dei sui videntur querere

Quenerabilis sanctitudo manuum sacerdotum. o felix exercitium
omnium mundi vere gaudium. ubi in summis iunguntur. cum christus trahat
christum. sacerdos dei filium. tibi delitiae sunt esse cum filiis hominum.
Unde **Petrus** in canonica **V**os estis genus electum. regale sacerdotium
gens sancta. populus acquisitionis. **Augustinus** **V**os estis inquit genus electum
non solum electione temporalis promotionis. sed ut spero electionis eterne predesti-
nationis. **U**nde apostolus. **E**legit eos ante mundi constitutionem. qui non
dum erant nisi predestinati. **Aug.** **Q**uomodo elegit eos ante mundi constitu-
tionem qui nondum erant nisi predestinando. **Gregorius.** **P**redestinatio
nil aliud est quam gratie particeps et glorie future preparatio. **Augustinus.** **Q**uare
tuorum enim requiruntur proprie ad preparationem gratie particeps et predestinationem
glorie future. **P**rimum est voluntas tribuentis. secundum est libertas volunta-
tis. tertium est predestinatio non existens. quartum est meritum accipien-
tis alioquin nec gratia in particeps. nec sequitur gloria in futuro. **U**nde a-
postolus. **Q**uos presciuit hos predestinauit conformes fieri imaginem
filii dei scilicet sacerdotis in tanti mysterii ministerio. **I**dem. **Q**uos prede-
stinauit hos et vocauit. et quos vocauit hos et iustificauit. quos iustifi-
cauit illos et magnificauit. **G**losa. **I**n predestinatione est gratia. in vo-
catione potentia. in iustificatione leticia. in magnificatione gloria. ubi
vos sacerdotes estis genus electum

Augustinus. **P**resbyter siue sacerdos sicut deus te elegit et pre-
elegit. reddere rationem vocationis tue in qua vel quod tu in
hoc seculo elegeris dum deus electionem a te requiret. non est du-
bium dare an sacerdos sit angelus an diabolus. **S**i vixerit in castitate
corporis et anime et humilitate. est angelus. si vixerit econuerso est pe-
ior diabolo. et hoc est horribile valde malis presbyteris. **P**resbyteros
considerate vestre dignitatis dulcissime excellentiam quia dominus vos
dixit a pre omnibus creaturis. **H**onorandi sunt qui prope sacerdotes qui
bus dominus tantam in mundo pre omnibus contulit gratiam et ho-
norem.

Sapientie. Ecce computati sunt sex sacerdotes inter filios dei. et inter sanctos fors illorum est sex sacerdotum. Verito ergo gaudeat et benedicite vos sacerdotes domini domino. laudate et superalate eum in secula. qui vos ad tantam dignitatem et gratiam elegit. Et gratias agite ei pro tantis beneficiis presentibus preteritis et futuris et eternalibus temporalibus et spiritualibus. et rogate suppliciter dicentes. Confirma hoc deus quod operatus es in nobis per immensam gratiam tuam in presenti. et presta ut cum omnibus nobis commissis et omnibus fidelibus et cum omnibus sanctis et angelis tuis in futuro in regno celorum confiteamur nomini sancto tuo. et gloriemur in laude tua in eternum.

Dominus noster pontifex de vestibus sacerdotalibus mysticam. ut summus sacerdos camisiam induit in almo vtero. sex beate marie virginis. Ministri vero iudeorum dederunt ei amicum a lapis contextum. Herodes albam. quando illucit eum alba veste indutum. Ministri pylati cingulum quando flagellis ceciderunt eum. Dederunt ei phanone. quando ligauerunt eum ad columnam stolam sputis contextam. Casulam. quando induerunt eum veste purpurea dicentes. Ave rex iudeorum. Lanceam pro baculo. Crucem pro sede episcopali. Spineas coronam pro infula. Clavum in pedibus pro sandaliis. Clavos in manibus pro anulo et chirotecis. Sicque ornatus pontifex noster primo replum aspersit. missam cantavit. Hely Hely. postea indulgentiam dedit dicens. Pater dimitte illis etc. Prelati tamen re credunt sibi cuncta licere. Creditur et caphas omne nefas sibi fas. Ele misero. mudo. ve primo. vices secundo. Ele pontificum dedecus horrificum. **Verius**

Pontifices muti. de iure suo male tuti
Quamuis cornuti non audent cornibus uti

Quia sex vicibus fudit christus sanguinem suum pro nobis. Primus in circumcissione. et hoc fuit nostre redemptionis initium. Secundo in ordine. et hoc fuit nostre redemptionis desiderium. Tercio in flagellatione. Quarto in coronatione. et hoc fuit nostre redemptionis meritum. quia luore eius sanati sumus. Quinto in crucifixione. et hoc fuit nostre redemptionis precium. tunc enim que non rapuit exsoluit. Sexto in lateris percussione. et hoc fuit nostre redemptionis sacramentum. quia inde exiit sanguis et aqua. Sanguis in remissionem peccatorum. et aqua ad lavachrum baptismi sacrificandum.

Finit stella clericorum feliciter

In laudem libelli

Aspice presentis **D** clerice dicta libelli
Nomen pastoris quisquis habere voles
Terrenis nunq̄s vel paucum rebus adhere
Punc mundum spernens . celica sola pete
Quanta mentis acie perpendere debet
Is qui pastoris accipit officium
Ne pro diuitijs curam sibi vendicet ipse
Et non vt populo dogmate subueniat
Corde tuo dabitur merces condigna labori
Apte si proprium rexeris ipse gregem
Ilicitus si cecet amor te diuitiarum
Letbeas ditis ingrediere domos
Labitur ex vero si quis tuus agnus ouili
Ad christi caulam dulcius hunc reuoca
Verus pastor oues ad summū ducat ouile
Terrenos cum artus spiritus exuerit

